

Advies inrichting Zonnepark Bekenschot

Jan Stronks, 16 juni 2022

Oostzijde, grenzend aan de N312

Het heeft de voorkeur om langs de oostzijde schraal grasland ontwikkelen (bouwvoor afgraven). Hierdoor ontstaat een goede verbinding tussen de EVZ en de plaatselijk redelijk schrale bermen langs de N312. Door langs het hekwerk plukken struweel, aaneengesloten struweel of een houtsingel te ontwikkelen, ontstaat een goede aansluiting voor soorten van zoom- en mantelvegetaties. Dit komt de verkeersveiligheid echter niet ten goede omdat wild dat hier de weg over wil steken minder zichtbaar wordt en de motivatie van het wild om over te steken groter wordt.

Afgraven bouwvoor onder en tussen de panelen

Het afgraven van de bouwvoor onder en tussen de zonnepanelen heeft meer nadelen dan voordelen. Gezien de deels beperkte bezonning zijn hier de omstandigheden voor de ontwikkeling van bloemrijk/kruidenrijk schraal grasland niet optimaal. Bovendien zal door het afgraven van de bouwvoor het waterbergend vermogen van het gebied afnemen. Dit geldt ook voor het bodemleven. Bovendien is het afgraven van de bouwvoor kostbaar en zorgt het voor een flinke uitstoot van CO₂ en stikstof. Belangrijker is ook een gesloten grondbalans na te streven, omdat afvoer van grond buiten het plangebied door geldende wetgeving (met name PFAS) haast onmogelijk is. Bovendien zal als het zonnepark na 25 jaar weer omgevormd wordt in landbouwgrond weer een enorme hoeveelheid teelaarde aangevoerd moeten worden, met alle kosten en nadelige milieueffecten van dien. Wel is het zinvol om de bemesting van de bodem in de twee jaar vóór aanleg van het zonnepark aan te passen met als doel om de bodem te verschrallen. Bemesten met alleen een geringe hoeveelheid stikstof in combinatie met de teelt van mais kan stoffen als kalium en fosfor aan de bodem onttrekken en leiden tot een verschralling van de bodem. De bodem wordt dan geschikt voor inzaai van een bloemenmengsel met inheemse soorten, passend op zandgrond. Het margrietmengsel 102 van de firma Biodivers is hiervoor zeer geschikt. Het is aan te bevelen het periodiek begrazen met schapen uit te stellen tot aan het einde van een volledig groeiseizoen zodat de gekiemde planten zich eerst goed kunnen settelen.

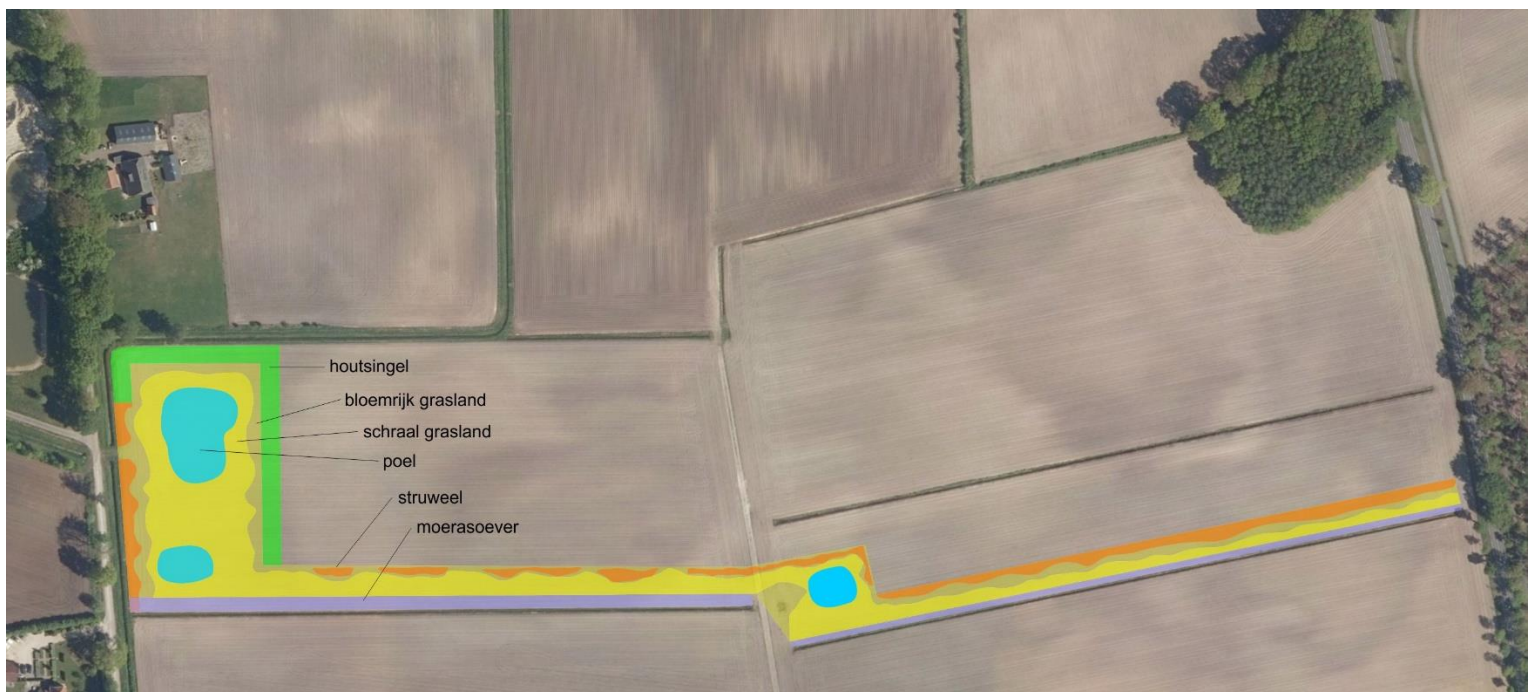
Bij de brede paden tussen de zonnepanelen en langs de sloot in het zuidoostelijke deel van het terrein is het wel zinvol waar mogelijk de bouwvoor op enkele locaties te ontgraven omdat hier de bezonning wel voldoende is voor de ontwikkeling van bloemrijk/kruidenrijk schraal grasland. Dit zal de variatie en biodiversiteit op het zonnepark ten goede komen. Dit kan met een gesloten grondbalans door de vrijkomende grond op niet te ontgraven delen te verspreiden. Deze te ontgraven locaties moeten zodanig gekozen worden dat ze bij het gebruik van het zonnepark geen onderdeel uitmaken van de paden die door voertuigen gebruikt worden.

Beperken zicht op het zonnepark in de eerste jaren

In de eerste jaren na aanleg is de beplanting nog niet hoog en dicht genoeg om het zicht vanaf erven in de omgeving op het zonnepark te belemmeren. Een optie is om in de eerste twee tot vier jaar na aanleg snelgroeiende klimplanten tegen het hekwerk rond het zonnepark te laten groeien. Hier kunnen eenjarige, niet winterharde uitheemse soorten voor gebruikt worden zoals lathyrus en klokwinde. Deze sterven bij de eerste vorst af zodat als ze niet meer nodig zijn geen belemmering voor de natuurlijke ontwikkeling vormen. Na de eerste vorst zullen de verdroogde plantenresten in het hekwerk het doorzicht nog voldoende beperken.

EVZ langs de zuidzijde

In onderstaande figuur is een voorstel voor de inrichting van de EVZ (ecologische verbindingszone) opgenomen. Uitgangspunt bij het vormgeven van deze EVZ is dat de EVZ-modellen Vuurvlinder en Kamsalamander hier in verweven zijn. In deze omgeving is het van groot belang dat het model Kamsalamander zodanig ingericht en beheerd wordt dat het ook voor de boomkikker geschikt is. Daar wordt in dit voorstel invulling aan gegeven. Deze locatie kan een belangrijke verbinding vormen met de gezonde boomkikkerpopulatie op en rond het Stelkampsveld oostelijk van de locatie en de kwijnende populatie van het Hagenbeek en de verdwenen populatie bij de Wildenborch. Beide laatste locaties liggen ten westen van het geplande zonnepark.

Hieronder wordt een toelichting op de verschillende onderdelen van het plan gegeven.

Houtsingel. De breedte van deze houtsingel is ongeveer 10 meter, de lengte is ongeveer 200 meter. De functies van deze houtsingel zijn o.a. het landschappelijk inpassen van het zonnepark en het bieden van beschutting rond de twee ernaast gelegen poelen zodat een optimaal leefgebied voor de boomkikker ontstaat. Daarnaast vormt de houtsingel een belangrijk onderdeel van het leefgebied van onder andere boomkikker, kamsalamander, diverse soorten vogels en vele soorten insecten. Belangrijk bij inrichting en beheer is dat langs de zon geëxponeerde randen geleidelijke overgangen (mantelvegetaties) ontstaan. Bij de inrichting in de randen vooral struikvormers planten en op termijn hier periodiek een gefaseerd hakhoutbeheer uitvoeren. Zomereik, vuilboom, ruwe berk, zachte berk en lijsterbes zijn hier de best passende soorten om aan te planten omdat het plangebied een heideontginning betreft. Door het jarenlange intensieve agrarische gebruik van de grond kunnen daarnaast ook soorten van rijkere gronden toegevoegd worden als hazelaar, Gelderse roos, meidoorn en hondsroos. Het plantmateriaal dient van autochtone afkomst te zijn.

Bloemrijk grasland. Dit is de smalle overgangszone tussen de houtige elementen en het schraal grasland. Hier vindt geen inrichting plaats. Door beheer, maaien en afvoer van maaisel, zal zich hier op den duur bloemrijk grasland ontwikkelen.

Schraal grasland. Schraal grasland neemt over de volle lengte van de EVZ een prominente plek in zodat de EVZ voldoet aan het evz-model Vuurvlinder. De inrichting bestaat uit het afgraven van de bouwvoor en het vervolgens verspreiden van vers maaisel van een bloemrijk schraal grasland uit een natuurgebied in de omgeving. Bij het uitdrogen van dit materiaal zaaien de gemaaide planten zich uit. Aankoop van zaigoed, met het risico op inzaai van gebiedsvreemde soorten, kan daarmee achterwege blijven. Zowel economisch als ecologisch is dit een gunstige zaaimethode. Het beheer bestaat uit het jaarlijks maaien van de begroeiing in de periode eind augustus – half oktober. Daarbij wordt ongeveer 10% van de begroeiing verspreid over verschillende stukken ongemoeid gelaten. Dit is belangrijk voor de overwintering van veel soorten insecten.

Poelen. De poelen worden zodanig ingericht dat ze geschikt zijn als voortplantingswater voor de boomkikker. Ook dient de inrichting zodanig te zijn dat het beheer van de poelen eenvoudig kan worden uitgevoerd. De poelen moeten zonnig gelegen zijn, er mag geen vis in voorkomen, er komen weinig drijvende waterplanten in voor en de diepte is zodanig dat de poelen in zeer droge zomers droogvallen. Het talud van de oevers aan de zuidzijde mag vrij steil zijn. De overige oevers hebben een flauw talud zodat de poel gemakkelijk uitgemaaid kan worden als deze in een zeer droge zomer droog komt te staan. Vooral in relatief grote poelen kan de boomkikker zich succesvol voortplanten.

Struweel. De in het plan opgenomen struwelen vormen voor veel diersoorten een belangrijk onderdeel van hun leefgebied, waaronder de boomkikker. De meest ideale situatie is als deze struwelen vooral uit braam bestaan. Dit kan bereikt worden door op de locaties van de geplande struwelen takkenrillen van snoeihout aan te leggen en er hier en daar braam (bij voorkeur uit de omgeving) tussen te planten. Daarnaast kunnen hier ook soorten als meidoorn, sleedoorn, hondsroos en Gelderse roos aangeplant worden. Het plantmateriaal dient van autochtone afkomst te zijn. Dood hout in de vorm van takkenrillen stimuleert de groei van braam. De takkenrillen zorgen er bovendien voor dat de bodem minder snel uitdroogt en voorkomt vraat aan het plantgoed door reeën en hazen. Het beheer bestaat uit het periodiek snoeien van struiken die te hoog worden

(hoger dan 3 meter) of te ver haaks op het struweel uitgroeien. Door dit beheer wordt het struweel niet te hoog en blijft het dicht van structuur. Het is gewenst om de bodem op de locaties van het struweel plaatselijk tot maximaal 50 cm te verhogen. Hierdoor ontstaan gradiënten vochtig – droog en daarmee variatie in groeiplaatsomstandigheden. Dit komt de biodiversiteit ten goede. Ook zorgen deze verhogingen voor geschikte overwinteringsmogelijkheden voor amfibieën die op het land overwinteren zoals boomkikker en kamsalamander.

Moerasoever. Over vrijwel de volle lengte van de EVZ wordt het noordelijke talud van de sloot ten zuiden van de EVZ afgevlakt waardoor een geleidelijk overgang van nat naar droog ontstaat. De breedte hiervan is in de westelijke helft ongeveer 6 meter. Vanwege de beperkte ruimte is deze in de oostelijke helft ongeveer 3 meter breed. Op het laagste deel van deze taluds zal zich spontaan moerasvegetatie ontwikkelen, overgaand naar een meer schrale kruidenvegetatie hoger op het talud. Inzaaien is hier niet nodig. Als beheer wordt hier voorgesteld jaarlijks de helft van het talud verdeeld over meerdere plekken te maaien en het maaisel af te voeren.

Door de voorgestelde inrichting ontstaat over de volledige lengte van de EVZ een gradiënt van nat langs de zuidgrens naar droog langs de noordgrens. Daarnaast ontstaat er ook een gradiënt van lage vegetatie langs de zuidgrens naar middelhoge vegetatie langs de noordgrens. Deze gradiënten en de gunstige positionering daarvan ten opzichte van het zonlicht bieden een optimale uitgangspositie voor de ontwikkeling van een hoge biodiversiteit.